

Protocol grensoverschrijdend gedrag & (vermoeden van) seksueel misbruik

Veiligheid is een belangrijk speerpunt binnen de vakanties, zowel voor vakantiegangers als reisbegeleiders. Toch komt grensoverschrijdend gedrag helaas nog steeds voor. Denk hierbij aan:

- Seksueel misbruik
- Fysieke of verbale agressie
- Discriminatie
- Financiële of materiele uitbuiting (diefstal)
- Psychologisch misbruik (pesten, treiteren, iemand bang maken, vernederen)
- Vrijheidsbeperkende middelen

In onze gedragscode staat vermeld wat wij van onze vrijwilligers en vakantiegangers verwachten. Wanneer iemand zich hier niet aan houdt treedt dit protocol in werking.

Onze reisbegeleiders moeten zich realiseren dat zij een bepaalde vorm van macht hebben tegenover onze vakantiegangers. Deze macht mag nooit als zodanig worden ingezet. Wij vragen onze reisbegeleiders om elkaar daarop aan te spreken.

Let op: jouw grenzen zijn niet dezelfde als de grenzen van een ander. Respecteer altijd andermans grenzen en check deze ook af en toe. Geef zelf ook altijd duidelijk je grenzen aan!

Het protocol voor grensoverschrijdend gedrag wordt in de volgende situaties in werking gesteld:

- De acute situatie (je betrapt iemand op heterdaad of ziet dat iets net is gebeurd)
- De spontane onthulling (iemand vertelt je over wat er gebeurd is)
- Het vermoeden van... (je hebt het gevoel dat er iets niet klopt)

Stap 1: Zorg voor veiligheid!

- Zorg te allen tijde dat je zelf op een veilige plek bent
- Zorg dat het stopt en haal het slachtoffer en de dader direct uit elkaar
- Neem het slachtoffer mee naar een rustige ruimte (zonder anderen) en neem de angst weg; bij jou is hij/zij veilig
- Zorg voor veiligheid voor de rest van de groep.
- Zorg dat de dader niet nog meer schade kan aanrichten

Stap 2: Haal de sporen niet weg!

- Vernietig nooit mogelijk bewijsmateriaal. Laat het slachtoffer niet douchen, gooi geen kleren in de was en ga niet alvast de kamer schoonmaken.

Stap 3: Luister naar het slachtoffer.

- Deze stap is enorm belangrijk! Laat het slachtoffer zijn verhaal doen en kijk wat hij/zij nodig heeft nu.
- **Bij seksueel misbruik: Luister wél naar het slachtoffer, maar ga níet in gesprek!** Het slachtoffer mag zijn verhaal doen, maar jij mag geen vragen stellen en geen gevoel tonen. Neem de woorden van de ander aan door te

knikken en te luisteren. Laat bij voorkeur ook geen emotie erbij zien en probeer niet iemand woorden in de mond te leggen (zeg bijvoorbeeld niet je zal wel geschrokken zijn...)! Je mag emoties wel bevestigen wanneer iemand ze zelf benoemd

- Vragen naar de gebeurtenis of erover praten kan belemmerend en averechts werken. Wanneer de politie ontdekt dat je hebt meegepraat of je bepaalde vragen hebt gesteld kan een onderzoek worden afgebroken en wordt de zaak afgedaan. Laat het inhoudelijke gesprek en onderzoek volledig over aan de politie!
- Zorg bij voorkeur ook dat het slachtoffer nog geen familie spreekt voor de politie is geweest. Familie reageert vanuit emotie, wat het proces kan belemmeren

Stap 4: Melden!

- Ga naar je medereisbegeleider en bespreek de situatie
- Licht Vakantievreugd in! In samenspraak met kantoor worden eventuele vervolgstappen besproken
- De politie wordt, alleen in overleg met Vakantievreugd, ingelicht bij:
  - o Ernstige mishandeling
  - o Seksueel grensoverschrijdend gedrag
  - o Diefstal

Stap 5: Schrijf op wat er is gebeurd

- Houd dit feitelijk. Daar kan Vakantievreugd (en eventueel de politie) het meest mee
- Ook vermoedens mogen worden opgeschreven. Zo kunnen wij, zo nodig, wel een dossier opbouwen

Stap 6: Praat erover

- Incidenten zijn heftig om mee te maken en hebben soms aandacht nodig om te kunnen verwerken.
  - o Zorg dat je over de situatie kan praten.
  - o Je kan terecht bij het personeel van Vakantievreugd, onze vertrouwens-contactpersoon, het bestuur of je eigen huisarts.
  - o Blijf er niet mee rondlopen.

Besef je dat mensen met een verstandelijke beperking soms anders kunnen reageren dan je zal verwachten. Ook mede-reisbegeleiders reageren vanuit een stress-situatie, waardoor je soms anders reageert dan normaal.

Accepteer dit van elkaar.

Slachtofferhulp Nederland; de Advieslijn kan worden gebeld voor overleg en tips. 0900-0101 (optie 3 in het keuzemenu).

Wat doet Vakantievreugd daarna?

De dader

De benadering en begeleiding van de dader zijn afhankelijk van de 'soort' dader. In overleg met Vakantievreugd wordt gekeken naar de juiste 'aanpak' jegens de dader. Wanneer de dader een vakantieganger is, zal de verdere begeleiding in samenspraak gaan met kantoor van Vakantievreugd en de thuissituatie. Als de dader een reisbegeleider is, volgt er een definitieve schorsing. Wanneer de dader een buitenstaander is, neemt de zedenpolitie en/of een hulpverleningsinstantie de begeleiding en verantwoordelijkheid over.

Begeleiding van de omgeving

De reisbegeleiders van de betreffende vakantie, tijdens welke het incident heeft plaatsgevonden, worden door de medewerker of het bestuur van Vakantievreugd op de hoogte gehouden van de genomen maatregelen. Bovendien kan verwezen worden naar een aantal opvangmogelijkheden wanneer reisbegeleiders daar behoefte aan hebben.

Evaluatie van een zaak

Het is belangrijk om na afloop van een procedure rondom een (vermoeden van) seksueel misbruik het proces te evalueren. Op die manier wordt duidelijk of het beleid van Vakantievreugd met betrekking tot deze problematiek juist en volledig is. Eventueel kan het worden aangepast. Bovendien kunnen onduidelijkheden bij reisbegeleiders rond de procedure worden besproken en kan het stappenplan waar nodig worden bijgesteld.